

Zonder investeren besparen

10 tips en vragen voor de facilitair manager

Als facilitair manager bent u verantwoordelijk voor de huisvesting. Daarmee ook voor het energiegebruik van de huisvesting. In deze folder staan tips en vragen die u kunnen helpen om energiebesparing en CO₂-emissiereductie te realiseren en die de onderwerpen energie en CO₂-emissiereductie in een bredere context plaatsen. Ook wordt korte en bondige achtergrondinformatie geboden. Door niet of beperkt te investeren kunt u al veel besparen.

10 tips om snel tot energie(kosten)besparing te komen

1. Stel de stooklijn voor verwarmen en de ruimtetemperatuur voor verwarming zo laag mogelijk in (besparing 5% per graad)
2. Voorkom onnodig lage temperaturen in het koelsysteem; meestal is een graadje warmer geen probleem
3. Zorg ervoor dat het niet mogelijk is om in hetzelfde vertrek gelijktijdig te koelen en te verwarmen
4. Beperk het stand-by verlies van apparatuur door alleen energiezuinige apparatuur aan te schaffen die echt uit kan worden gezet en niet op stand-by blijft staan en daardoor elektriciteit blijft consumeren
5. Zorg ervoor dat (buiten)zonwering tijdig en goed wordt ingezet
6. Pas indien mogelijk nachtventilatie toe
7. Zorg voor een goede inregeling van het systeem
8. Zorg bij uitbesteding van installatietechnisch onderhoud voor een drijfveer om energie te besparen
9. Maak het energiegebruik (elektriciteit, gas en warmte) inzichtelijk en houd dit maandelijks bij
10. Zorg ervoor dat de verlichting niet onnodig aan is (een lampje minder is vaak geen probleem) en vervang alle verlichting door ledlampen.

(Een nadere toelichting op deze tips is te vinden op de EVZ-site: <http://dezorgduurzaam.nl>)

10 vragen over het energiegebruik van uw panden

1. Wanneer zijn de instellingen van de installaties voor het laatst gecontroleerd en goed ingesteld?
2. Wanneer is het goed functioneren van de regelopnemers voor de laatste keer gecontroleerd?
3. Hoeveel energie gebruiken uw panden per maand?
4. Wanneer zijn er voor het laatst energiebesparende maatregelen doorgevoerd en wat was het effect hiervan?
5. Welke erkende energiebesparende maatregelen heeft u al in het kader van het Activiteitenbesluit genomen? Dit besluit (Wet milieubeheer) bepaalt dat als u per locatie meer dan 50.000 kWh/jaar of meer dan 25.000 m³ aardgas/jaar verbruikt (dit komt ongeveer overeen met een oppervlakte van ongeveer 1000 m² BVO) u verplicht bent om alle erkende energiebesparende maatregelen te treffen die zich in een periode van 5 jaar kunnen terugverdienen.
6. Hoe functioneren uw klimaatinstallaties? Functioneren deze nog zoals dat bij het ontwerp is bedoeld en zijn de mensen die de installatie bedienen echt gemotiveerd om energie te besparen?
7. Zijn er periodieke rapportages over het functioneren van de klimatiseringsinstallatie omtrent de instellingen, energiegebruiken, storingen, etc.? Worden de klachten goed geregistreerd?
8. Is onderzocht wat het effect is van het gebruik van warmteterugwinning uit de ventilatielucht?
9. Weet u hoeveel u bespaart als u een HR-ketel gebruikt in plaats van een conventionele ketel?
10. Past u luchtbevochtiging toe? Is dit wel echt noodzakelijk? Zet het eens een tijdje uit en monitor wat het effect hiervan is.

Achtergrond

Fossiele energie is een schaars goed omdat de voorraden sterk afnemen, er nauwelijks nieuwe voorraden gevonden worden en er nog geen alternatieven zijn die grootschalig kunnen worden toegepast. Momenteel is de vraag groter dan er langdurig geproduceerd kan worden. Dit wordt ook wel “peak oil” genoemd (<http://www.peakoil.nl>). Naast het aspect van schaarste staan ook de emissies van CO₂ onder wereldwijde politieke druk. Er worden steeds verdergaande maatregelen afgekondigd om deze emissie terug te dringen

om een verdere opwarming van de aarde tegen te gaan. In Nederland is daarvoor een Klimaatakkoord bereikt, waarin een CO₂-emissie reductie van 49% in 2030 en 95% in 2050 ten opzichte van het referentiejaar 1990 als doel is gesteld. Om deze doelstelling te bereiken heeft de zorgsector in 2019 een sectorale routekaart voor de cure en de care opgesteld.

Feitelijk betekent dit dat de prijs van energie in de toekomst waarschijnlijk sterk zal toenemen. Ook u zult hiermee geconfronteerd worden door toenemende exploitatie- en operationele kosten.

Worden er energiebesparende maatregelen genomen, dan heeft het de voorkeur deze in eerste instantie te richten op het reduceren van de warmte- en zeker ook de koudevraag van het gebouw. Enkele voorbeelden hiervan zijn isoleren van bouwdelen maar ook van leidingen en kanalen, toepassing van buitenzonwering, terugwinnen van warmte/koude, het voorkomen van stilstandverliezen van apparatuur (uitzetten in plaats van op stand-by) en uiteraard ook het bewustmaken en het veranderen van het gedrag van de gebruikers.

De tweede focus in deze aanpak komt te liggen op het toepassen van duurzame energie. Hieronder wordt onder andere verstaan het toepassen van zonne-energie in de vorm van fotovoltaïe, zonneboilers, warmtepompen, warmte- en koudeopslag (WKO), gebruik van echte biomassa of windenergie.

De laatste stap is gericht op het omzetten van brandstof met een zo hoog mogelijk rendement. Activiteiten die hieronder vallen zijn onder andere het vervangen van een conventionele ketel door een HR-ketel, het vervangen van oude inefficiënte boilers of het vervangen van elektrische boilers.

In de gezondheidszorg is een forse energiekostenreductie mogelijk. Uit een eerdere analyse van TNO en RVO (2009) blijkt dat er in deze sector een potentieel van 25% aan energiekostenreductie mogelijk is. Dit vertegenwoordigde destijds een waarde van 115 miljoen Euro per jaar. Deze besparing kan voor een groot deel worden gerealiseerd met beperkte investeringen zoals het vervangen van conventionele ketels door HR-ketels, het laten uitvoeren van een systeemoptimalisatie en de aanschaf van alleen echt uitschakelbare en energiezuinige apparatuur. Veel maatregelen hebben niet alleen effect op de energiekosten maar hebben ook een gunstig effect op het comfort in het gebouw. Om de CO₂-emissie reductie doelstellingen uit het Klimaatakkoord te behalen, zijn op de langere termijn echter meer ingrijpende maatregelen op natuurlijke vervangingsmomenten noodzakelijk. Deze maatregelen worden in de sectorale routekaarten op basis van diverse mogelijke scenario's omschreven. Rekening houdend met de energietransitie van gas naar elektra is hiermee binnen de gehele zorgsector een energiekostenreductie van gemiddeld 142 miljoen Euro per jaar maximaal haalbaar.

Energie is in veel organisaties vaak het kind van de rekening. Om hier meer aandacht voor te creëren is het verstandig om het onderwerp energie bij één persoon binnen de organisatie als aandachtsgebied te beleggen. Door alleen al helder te hebben wat de verbruiken zijn, trends in het gebruik te zien waardoor ook de effecten van veranderingen zichtbaar worden en deze op te nemen in managementrapportages, ontstaat al een drijfveer om energie te besparen.

Voor meer informatie: Expertisecentrum verduurzaming zorg (<http://dezorgduurzaam.nl>)